

TOHTORIKOULUTUSVERKOSTO

KOKOUSNUMERO 4/2017

Aika: 30.11.2017 klo 11:00–15:00

Paikka: Aalto-yliopisto, Dipoli Otaniemi

Läsnä:

Anneli Ahvenniemi, Aalto-yliopisto, pj

~~Anu Helkkula, Hanken Svenska handelshögskolan~~

Jouko Nuottila, Lapin yliopisto

~~Anu Juslin, Tampereen teknillinen yliopisto~~

Virpi Juppo, Vaasan yliopisto, etänä

Pia-Maria Kallio, Åbo Akademi

Merja Sagulin, Taideyliopisto

Merja Lyytikäinen, Itä-Suomen yliopisto, etänä

~~Pirjo Nikander/ Olli Nuutinen, Tampereen yliopisto~~

Tuula Oksanen, Jyväskylän yliopisto

Kaisa-Leena Huttunen, Oulun yliopisto, etänä

Elise Pinta, Turun yliopisto

Maija Urponen, Helsingin yliopisto

Terhi Virkki-Hatakka, Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Kati Voutilainen, Aalto-yliopisto

Vierailijat:

Henriikka Mustajoki (kohta 2)

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja toivotti tervetulleeksi Lapin yliopiston uuden edustajan Jouko Nuottilan. Käytiin esittelykierrros.

2. Avoimen tieteen ja tutkimuksen sekä etiikan verkkokurssi ja kansallinen tohtorikoulutuksen verkkoalusta (Henriikka Mustajoki ja Maija Urponen, HY)

Kansallinen tohtorikoulutuksen verkkoalusta

Helsingin yliopisto on perustanut moodle-pohjaisen alustan: Findocnet.fi. Tutkimusetiikan kurssin materiaali on siirretty alustalle. Samoin avoimen tieteen kurssi on siellä, mutta ei vielä nähtävillä.

Päätettiin, että alustan nimeksi tulee **Finnish Doctoral Training Network**.

Alustalle voidaan jatkossa viedä myös muuta yhteistä koulutusmateriaalia tohtorikoulutusverkoston päätöksen mukaan. Kaikki materiaali on nähtävillä kaikille, mutta kurssitehtävät ja keskustelut avautuvat vain kurssille kirjautuneille. Alustalle on HAKA-kirjautuminen.

Ainakin TOHTOS-kurssit siirretään alustalle. Jatkossa pitää miettiä, miten kurssien suorittaminen ja kustannukset hoidetaan.

Tutkimusetiikan kurssi

Tutkimusetiikan kurssin on syksyllä suorittanut 351 opiskelijaa, suurin osa 1 op:n laajuisena ja muut 2-3 op:n laajuisena. Palaute kurssista on ollut positiivista ja lopputyöt ovat olleet korkeatasoisia.

Kevään kurssi toteutetaan vielä saman mallin mukaisesti. Kurssin materiaali on tohtorikoulutusverkoston omistuksessa vuoden 2018 loppuun asti, sen jälkeen copyright siirtyy Henriikalle, joka avaa materiaalin saataville.

Keväällä 2018 tulee mietittäväksi kurssin toteuttaminen jatkossa.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen verkkokurssi

Avoimen tieteen ja tutkimuksen verkkokurssin pilotointi toteutettiin loka-marraskuussa olemassa olevalla materiaalilla. Palaute oli positiivista; Kurssin sisältö oli tarpeellinen ja aiemmin tuntematon opiskelijoille. Seuraava pilotti olisi hyvä tehdä tammikuussa, ajankohtana 5.-19.1.2018. Tarvitaan 20 opiskelijaa testaamaan. Kurssiseloste toimitetaan sähköpostitse. Henriikka vetää kurssin.

Kurssin on oltava valmis helmikuussa 2018, jonka jälkeen se siirtyy Helsingin yliopiston hallintaan. Kurssi tehdään CC-lisenssillä, joten se on avoimesti käytettävissä. Materiaali on tehty H5P-työkalulla ja avautuu vain Moodlella. Sen voi imuroida yliopiston omaan Moodleen.

Henriikka lähettää avoimen tieteen ja tutkimuksen kurssista viestiä kaikkien yliopistojen kirjastoihin. Näyttää siltä, että useassa yliopistoissa kirjasto ottaa vastuun opetuksesta. Kurssia ei tässä vaiheessa lähdetä pyörittämään yhteistyössä kansallisesti.

Avoimen tieteen ja tutkimusetiikan yliopistolehtorin tehtävä on tulossa hakuun HY:n humanistiseen tiedekuntaan. Tämän henkilön tehtäviin on suunniteltu kuuluvan materiaalin päivittäminen sekä avoimen tieteen että etiikan kurssille. Ensimmäiset päivitykset tulevat ajankohtaiseksi jo keväällä EU:n tietosuojalainsäädännön muutosten myötä.

3. Helsingin yliopiston tohtorikoulutuksen kv-arviointi (Maija Urponen HY)

Maija selvitti HY:n tohtorikoulutuksen arviointia. Arviointia lähdettiin tekemään tohtorikoulutuksen rakenteen uudistamisen pohjalta, joka toteutettiin vuonna 2014. Tällöin perustettiin neljä tutkijakoulua, joiden sisällä toimii 32 tohtoriohjelmaa. Tutkijakoulut on organisoitu matriisissa. Tohtoriohjelmien koordinaattorit sijoittuvat Yliopistopalveluihin.

Arvioinnissa haluttiin selvittää, onko alussa asetettuihin tavoitteisiin päästy. Yksi tavoite mm. oli selkeä ja kansainvälisesti ymmärrettävä rakenne ilman ylimääräistä byrokratiaa.

Arvioinnin suoritti kansainvälinen ryhmä, joka paneutui tehtäväänsä hyvin. Materiaaleina olivat tutkijakoulujen itsearviointiraportit, tiedekuntien arviointiraportit, tohtorikoulutettavilta saadut raportit jne. Tohtoriohjelmien opetussuunnitelmat puuttuivat, mikä katsottiin puutteeksi.

Arviointiryhmä vieraili 2,5 pv syyskuussa Helsingissä ja haastatteli eri ryhmät, minkä pohjalta laadittiin arviointiraportti. Yhteenvetona todettiin, että nykyistä rakennetta ei kannata muuttaa, koska suuria muutoksia on ollut muutenkin. Tohtorikoulutuksessa tulisi olla yliopistotasolla vahva akateeminen johtaja, joka tuntee koulutuksen ja tutkimuksen kentän ja raportoi yliopiston johdolle. Lisäksi korostettiin, että strategisempaa otetta tulisi tuoda tohtorikoulutukseen mukaan. Tutkijakoulujen tulisi olla mukana toiminnanohjauksessa enemmän. Toimijoiden väliset vastuut eivät ole selvät. Tutkijakoulujen ja tiedekuntien välinen työnjako on epäselvää, ja tätä pitäisi selkeyttää. Tutkinnon määrittely opintopisteinä aiheutti ihmetystä.

Maija toimittaa raportin verkostolle tiedoksi, kun se on julkaistu. Todettiin, että verkostossa voitaisiin käydä keskustelua arviointiryhmän ajatuksista ja jakaa hyviä käytänteitä ja kehittämisideoita. Päätettiin kerätä raportista ideoita käsiteltäviksi aiheiksi seuraavalle vuodelle.

4. Tohtorintutkintoon väitöskirjan lisäksi vaadittavien opintopisteiden kokonaismäärä: nykytilanne ja mahdolliset suunnitelmat yliopistoissa (Elise Pinta)

Elise selvitti, että Turun yliopistossa on meneillään opintojohtosäännön uudistus. Pohdittavana on mm. kuka päättää tohtorintutkinnon mitoituksesta (tiedekunta vai rehtori)? Tähän mennessä päätöksen on tehnyt tiedekunta ja tutkintojen laajuudet ovat sen vuoksi vaihdelleet. Jos rehtori päättää jatkossa, miten valmistellaan? Samalla tutkintonimikkeellä olevat tutkinnot eri tiedekunnista (esim. FM) eri laajuudella aiheuttavat hämmennystä. Laajuudet ovat nykyään 40 – 60 op.

Todettiin, ettei kaikkia suorituksia/oppimista välttämättä kirjata opintopisteinä, joten tutkinto, jossa virallinen vaatimustaso on pienempi voi kuitenkin käytännössä olla vaativampi.

Anneli oli kerännyt yhteenvedon yliopistojen vaatimuksista. Päivitetään lista ja jaetaan se pöytäkirjan mukana.

5. Verkoston puheenjohtajuus seuraavina vuosina

Vuoden 2018 puheenjohtajana toimii Hanken ja vuonna 2019 Turun yliopisto.

6. Ilmoitusasiat

- Opintopolun käytön tilanteesta yliopistoissa oli kerätty yhteenveto. Opintopolkuun ollaan siirtymässä pikkuhiljaa.
- Tekniikan tohtorikoulutusverkostohaun tulokset: Kaikilta yliopistoilta ei vielä ole saatu päätöksiä, tulossa on n. 25-30 verkostoa.

7. Muut asiat

Suomen Kulttuurirahasto oli pyytänyt yliopistoilta tietoja palkallisen tutkija-/tohtorikoulupaikan vuodelle 2018 saaneista SKR:n keskusrahastolle jätettyjen hakemusten käsittelyä varten.

Todettiin, että kaikilla yliopistoilla tällaisia ns. rahoitettuja tohtorikoulupaikkoja ei ole nykyisin selkeästi eroteltavissa työsuhteessa olevien tohtorikoulutettavien joukosta johtuen rahoitusmuotojen moninaisuudesta. Asiasta oli vuosi sitten verkoston kokouksessa käyty keskustelua. Läsä oli silloin myös Kulttuurirahaston edustaja, jolle tilannetta oli selvitetty.

Todettiin, että jokainen yliopisto toimii Kulttuurirahaston pyynnön suhteen parhaimmaksi katsomallaan tavalla.

8. Yhteenveto verkoston toiminnasta vuonna 2017 ja evästyksiä vuodelle 2018

Anneli veti yhteen vuoden toimintaa.

Verkosto oli organisoinut toisen kerran positiivista palautetta saaneen valtakunnallisen tohtorikoulutuspäivän, jonka järjestelyistä kiitoksen kuuluvat Turun yliopistolle.

Verkosto oli seurannut ja ottanut kantaa seuraaviin asioihin:

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen verkkokurssi
- Tutkimusetiikan verkkokurssi
- Kansallinen tohtorikoulutuksen verkkoalusta
- Tohtoreiden uraseuranta
- Opintopolku
- Tiedon jakaminen luo vaikuttavuutta –hanke
- TOHTOS-hanke
- EUA CDE:n (European University Association Council of Doctoral Education) toiminta

Lisäksi verkosto oli jakanut tietoa mm. seuraavista asioista:

- Opetussuunnitelmatyö ja osaamistavoitteet
  - Tohtorikoulutettavien uraohjaus
  - Hankenin Assurance of Learning
  - HY:n kv-arviointi
  - T-DoRe -projekti
  - TY:n tohtorikoulujen hallinto- ja palvelurakenne
  - Cotutelle-todistukset
  - Tohtorikoulutettavien työsuhteet
  - Väitöskirjojen valvoja ja ohjaaja, kielentarkistus sekä gradun käyttö väitöskirjassa
  - Tutkijakoulurahoituksen jako
  - Tohtorin tutkintoon vaadittavat opintopisteet
  - Tekniikan tohtorikoulutusverkostot
-

Keskusteltiin ensi vuonna listalle otettavista uusista asioista. Ehdotuksiksi ensi vuonna käsiteltäviksi asioiksi esitettiin:

- laadun varmistus tohtorikoulutuksessa,
- tohtoreiden mentorointi,
- Findocnet.fi -alustan käyttö
- akateemisten toimijoiden osallistaminen ja verkostuttaminen
- HY:n tohtorikoulutuksen arvioinnista esiin nousevia yhteisesti kiinnostavia asioita

Lisäksi seurataan edelleen kuluneena vuonna seurattuja asioita.

Kokousten määrästä ja kokousjärjestelyistä sovittiin seuraavaa: Pidetään 4 kokousta, joista yksi Lappeenrannassa valtakunnallisen tohtorikoulutuspäivän yhteydessä. Yksi kokous toteutetaan kokeiluluontoisesti etäkokouksena.

9. Vuoden 2018 kokousaikataulu

Päätettiin että vuoden 2018 puheenjohtaja Anu Helkkula sopii kokouspäivämääristä: Ehdotettiin seuraavaa aikataulua: maaliskuu talvilomien jälkeen, kesäkuu, syys-lokakuu valtakunnallisen tohtorikoulutuspäivän aikataulun mukaan sekä marras-joulukuu.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kiittäen kuluneesta vuodesta.
